

Szabó Pál, Biharugra öröksége

Éppen, hogy nem voltunk késésben. Nem volt idő poroszkálni, nyomni kellett a gázpedált a kocsiban, de még így is ráértem rácsodálkozni arra, milyen szép az ugrai táj. Milyen szépen csillant meg a napfény. Még a szél is kellemesen fúj. Ez tetszene Szabó Pálnak – gondoltam, amikor a falu határában, az úton átballagott egy népes birkanyáj az autó előtt. Nem véletlen, hogy a népi író mindig viszatért Budapestről a szülőfalujába. Még halálában is ide vágott: hiába ravatalozták fel és búcsúztatták a fővárosban nagy csinnadratta közepette, ő azt kérte, hogy az ugrai temetőben helyezték örök nyugalomra arccal a felkelő-, lábbal a lenyugvó napnak. Így is lett. S a falu hű maradt hozzá: a nevét könyvtár őrzi, az otthonát emlékházzá alakították. Emlegetik, sőt versenyt is rendeznek, hogy ki derüljön, ki ismeri legbehatóbban a műveit.

Biharugra előtt már könnyű az utat megtalálni. Kisbuszokban pedagógusok, személyautókkal szülők hozzák a gyerekeket vetélkedni. A Szabó Pál Irodalmi- és Prózamondó Verseny, amelyen persze mindenki nyerni szeretne, bemutatni, hogy ő tudja a legtöbbet, másról is szó: a falu szülőltjének emlékének ápolásáról is. Békés megye északkeleti csücskében, Hajdú-Bihar-, Békés megye, valamint a magyar-román államhatár háromszögében fekvő Biharugrán mindenki ismeri a népi író. Sőt, Biharugrát, ezt a hányatot sorsú falut is Szabó Pál emléke teszi naggyá. No meg a fáradhatatlan polgármestere, Vígh Ilona.

– Amikor Biharugra neve elhangzik, elsősorban Szabó Pál népi íróra asszociálnak a kétezer hektáros Halastó és a Körös-Maros Nemzeti Park értékei mellett – mondta a falu „motorja”, Vígh Ilona. – A Sárreéten élők büszkék a népi irodalom kiemelkedő alakjaira, őrizzük az emléküket, ránk hagyott irodalmi örökségüket. Szabó Pál sem hiányozhat a mai fiatalok irodalmi ismeretéből. Itt mindenkinek tudnia kell, hogy Sinka Istvánnal – a fekete bojtárral – együtt indították a Kelet Népe című folyóiratot, amely országos fórummá nőtte ki magát és alakította az ország irodalomképét. Ahogyan azt sem szabad elfelejteni, hogy az 50-es években Jókai és Mikszáth után Szabó Pál a harmadik legolvasottabb író volt. Ehhez képest manapság alig kaphatók a könyvei. Legutóbb a Püski Kiadónál jelent meg az „Ahogy lehet” Szabó Pál Emléke-

zete című könyv, amelyben rá emlékeznek barátai, kortársai. De ez a kötet is több mint tíz éve látott napvilágot. Hogy pótoljuk a hiányt, a Biharugrai önkormányzat az Európai Unió támogatásával adta ki Szabó Pál: Szülőföldem, Biharország című művét 2014-ben. Népi írónk emlékének, munkásságának hagyományápolásában nemcsak én vállalom oroszlánrészt. Támogatónk a Petőfi Irodalmi Múzeum és munkatársa, Dr. Végh Károly irodalomtörténész, Dr. Szabó Ferenc történész, nyugdíjas múzeum igazgató, Vaszkó Tamás címzetes gimnáziumi igazgató, a Tildy Zoltán Alapítvány, a Nemzeti Kulturális Alap, illetve helyi vállalkozások, magánszemélyek is.

Vígh Ilona, amikor időnk adódott rá, vázolta Biharugra sajátos helyzetét. Kifejtette, hogy a település, valamint

Vígh Ilona, Biharugra polgármestere és a zsűri tagjai

Szabó Pál Emlékház

elődei 1950-ig, mintegy ezer éven át Bihar vármegye részét képezték. Ezután Békés megyéhez csatolták a Sarkadi járás részeként, majd a Szeghalmi járás része lett. Napjainkban a kistérségen belül ismét Sarkadhoz köti egyre több szál. Biharugrán ma fele annyian laknak, mint száz évvel ezelőtt, nem egészen ezer lélek. A hanyatlás Trianonra vezethető vissza, még akkor is, ha azt látjuk, hogy a békeszerződés után az 1960-as évekig fokozatosan nőtt a falu lakosainak száma. A trianoni határ miatt azonban Biharugra az ország legszélére került, ezzel elveszítette a kistérségen belüli addigi relatív központi szerepét is. Az 1960-as években nagyobb elvándorlási hullám következett, amely a tsz-szervezés után kezdődött. A falu egyre inkább elöregszik, csökken a megtartó ereje ennek az ősidők óta lakott vidéknek, amely egykor még vonzotta az embereket a letelepedésre.

Kevesen vágynak, vágytak anynyira vissza Biharugrára, mint hajdanán Szabó Pál, aki jellegzetes hangján havonta egyszer-kétszer közölte a feleségével, hogy „Anyá, készülj, megyünk Ugrára”. Ha elhangzott a „jelszó”, Etelkának két órán belül útra készsen kellett állnia. Az asszony minden zsarnokoskodást elfogadott Szabó Páltól, cserébe a sok-sok szeretetért. Így szólt a feleségéről az író:

„Az eljövendő idők Marikája volt a feleségem, Góz Jósának a felesége

a regényben, filmekben és az életben, s azóta minden leányalakom, asszonyalakom megint és megint a feleségem. Valamennyi szépség, tisztaság van a regénybeli asszonyaim környezetében, amennyi báj van az asszonyi csókban, mozdulatban, mind az övé” – vallotta Szabó Pál a Nyugtalan életben.

A népi író családtagjainak fényképei ott figyelnek a biharugrai emlékház falán. Lesik a látogató lépéseit, hogy csodálják a hatalmas könyvtárat az alacsony házban. Nagy része még Szabó Pál gyűjteménye, ami viszont a dolgozószobájában található, a saját művei a világ szinte minden nyelvén. Találunk lengyel, észt, orosz, horvát, angol, bolgár, szerb, cseh, román, német, de még kínai kötetet is. Száz évvel ezelőtt senki nem gondolta volna, hogy a szegények lakta Alsó soron idegen nyelvű kötetek kapnak helyett. Szabó Pál csak Félgyatyszárnak hívta az utcát, ahol 1893-ban született és ahol a három lánytestvére is világra jött. A hivatalos elnevezés, az Alsó sor a társadalmi tagozódásra mutatott rá, itt laktak a legszegényebbek, míg a Nagy utcán a tehetősek. A Félgyatyszár kifejezés igen találó: ahogy az 1800-as években csak egyik oldalon sorakoztak a házak, ablakszemükkel délnek, lábball északnak nézve. A porták akkor is, most is szinte beleterdeltek a rét vizeibe. Százötven éve rebesgették, hogy nemsokára szembe is épül egy sor ház, hiszen egy utca

rangját mégiscsak az adja, ha két oldalán vannak házak. Ám a mai Szabó Pál utca még mindig nem emelkedett erre a rangra.

– Szabó Pál ragaszkodhatott ehhez a szobához – gondoltam, miközben sétálgattam a helyiségben és silabizáltam az üveges szekrényben őrzött köteteket, megsimogattam a robosztus íróasztalt, mellette a fekete-fehér televíziót és az ősrégi rádiót. Nagy kincs volt ez akkoriban. Szluka Mátyás, az emlékház vezetőjének szavai alátámasztották a megérzésemet: Szabó Pál, ha csak tehetett, itt, a verendán dolgozott. A budai otthona mintájára alakította ki ezt a helyiséget, ahova ömlött be a napfény. Hiába kezdte el a fővárosban a regényeit, Ugrán fejezte be azokat. Az Új földet is itt öntötte a végső formájába. Már készen volt, amikor elindult a fővárosból, csak éppen egy legalább harminc oldalnyi lektori jelentés „igazította útba” hogyan kell ábrázolni az embereket. Mindenesetre három hét alatt új regény született az öreg Continental írógépen, amelynek kopott gombjait a látogatók is megcsodálhatják.

Különleges hely ez az emlékház. Nem őrzik üveg alatt, kötél sodrony mögött az értékeket, hagyják, hogy a látogató odalépjen, megtapintsa a rendezési tárgyakat. Így minden olyan

Szabó Pál szobra

Szluka Máttyás, a rendezvény felépítője és szervezője

közel került az emberhez, hogy szinte azt várta, megszólaljon mellette Szabó Pál. S meg is szólalt. Igaz, csak magnóról. Egy rádiófelvételen mesélt arról, hogyan is indult a pályája. Hogyan lett egy hat elemi végzett fiúból nagy író, aki ráadásul rögtön egy regénnyel robbant be a köztudatba.

– Amikor Szabó Pál az első hat osztályt elvégezte, Harmati Gusztáv rektor úr szeretne volna rábeszélni a szülőket, hogy hagyják továbbtanulni a jó eszű gyermeket. Az édesanyja hajlott is volna rá, az édesapa viszont nem engedte. Attól tartott, hogy ha tanul és úr lesz, rá sem néz majd a szülei – mesélte Szluka Máttyás. – Végül az anyja kőművesinasnak adta Nagyváradra és hamarosan kenyérkeresővé kellett előlépnie. Az apja ugyanis szalmahordás közben, 49 éves korában leesett a kazalról és „megszakadt”. Ifjabb Szabó Pál éppen ezért soha nem lépett ki az ajtón köszönés nélkül. Babonásan üdvözölt mindig mindenkit, hiszen mint hajtogatta, az apja búcsú nélkül ment el és soha többet nem tért haza. Köszönt reggel, este, napközben, hazajövet. Köszönt akkor is, ha hajnalban kiment a kertbe. Mindig ő verte le a harmatot a fűről, szeretne nézni a felkelő nap sugarait. Szabó Pál soha nem bújt ki a munka alól: ha kellett, kosarat font, ha kellett, tapasztott, ha kellett, sást vagy éppen nádat vágott. Kevés, kétszeres Kossuth-díjasról

mondhatjuk ezt el. De valószínűleg a Baumgarten és József Attila-díjasok között sem találnánk ilyen életutat.

A verendát a mai látogató már beüvegezve találja. Ezt már Szabó Pál 1970. október 31-én bekövetkezett halála után alakította át a felesége. Az asszony és a lánya összegyűjtötte az író tárgyait, holmijait, s elhozták Budáról az író kedves kakukkos óráját is.

– Ama októberi estén már tudtuk: nincs tovább – jegyezte fel Szabó Pál lánya, a szintén író Bertalan Ágnes a visszaemlékezésében. – Anyám apám dolgozószobájában rémült szívvel és rettenettel rója vég nélküli útját fel-le, az óra rugószíve ütni kezdi a tízet. Anyám megállítja, mintha az időt akarná megmervíteni, a közelgő tragédiát, és: ekkor, ebben a pillanatban lobbant ki apám élete. Azóta is áll. Nem indítjuk meg soha többet...

Lehozták Biharugrára azt a fotelt is, amelyben egyévi betegsége alatt tudott csak aludni, üldögelni. Tüdőrákja volt. Budapesten felravatalozták, barátai, rajongói lerohatták előtte a tiszteletüket, de kérésére Biharugrán temették el, arccal a felkelő, lábbal a lenyugvó napnak.

„A rezdülések hullámokat vernek a hatvan évemen, mint valami tavon, a szemem most már a gyűrűzésének az útját lesi, vajon éltem én valóságos, emberi életet, vagy az életem nem volt más, mint állandó, soha meg nem

szűnő nyugalanság az igazi szépség, az igazi jószág, az igazi emberi élet után? Nem volt egyéb, mint nagy-nagy keresés, nyugalanság. De kinek a nyugalansága? Kinek a keresése? Hiszen én bennem is millió és millió őznek a vére, nyugalansága, keresése van, hiszen az emberi élet csodálatos” – vallotta a Nyugalatlan élet című önéletrajzi regényében Szabó Pál.

S az is csodálatos, amit Szabó Pál letett az asztalra. Hogy képes volt kímászni a mély szegénység lápjából, képes volt írni, nem is akárhogyan, s politizálni. Bevallom, nem lehet úgy bebarangolni a kerttet, hogy ne jusson eszembe a vén diófa alatt állva, hogy innen, erről a portáról indult a Kisgazdapárt. Bihari Nagy Lajos, bojtí tanító jött az ötlettel, amiben Szabó Pál is látott fantáziát, és már elismert íróként támogatott is.

– Tudok róla, hogy vannak emberek, akik szeretnék a Kisgazdapárt történetét nem Nagy Lajossal és Szabó Pállal kezdeni, hanem inkább önmagukkal. Tegyük... – fogalmazta meg Szabó Pál kissé lemondóan az 1960-as években. Pedig Szabó Pál találta ki az országossá nőtt mozgalmat, ebbe a kezdeményezésbe forgatta bele a könyveiért kapott honoráriumot. De hogyan, miért is kezdett el írni?

A felháborodás szülte az első tárcáját. Az Írógép Biharugrán 1928-ban jelent meg a Körösvidék című lapban, még név nélkül. Nem a gépek ellen szólt, hanem ama gyakorlat ellen, hogy a helyi főjegyző, azért vetetett az amúgy is szegény falu pénzéből írógépet, hogy állást biztosíthasson az unokahúgának. Ha Szabó Pál ezt nem veti papírra, már rég feledésbe merült volna a történet, a helyiek azonban még mindig számon tartják a közel 90 évvel ezelőtti csúfságot. Az első jelentős műve, az Emberek mindősze egy évvel később, 1929-ben jelent meg. Mint a lánya feljegyezte, ritkán vette elő a már megjelent regényeit, leginkább a hatvanas években volt rá jellemző, hogy olvasgatni kezdte a saját sorait.

– Nem úgy nagy írás ez, hogy eget-verő, de a valóságot írni, tiszta szívvel jönni, ez a titka a sikerének – mondta az Emberekről. Majd hozzátette: nem ért rá vacakolni, átdolgozni egy-egy

írását. Annyira feszítette belülről a mondanivaló a süllyedő világ hátán, hogy azonnal ki kellett öntenie magából. Írt, lapokat szerkesztett, politizált. Iszonyú erő kellett ehhez és az energiát ehhez Biharugrából merítette. S a témát is. Hiszen, ha valaki, ő ismerte a falut, a szegénységet, az embereket. Az Emberekben is a paraszti világ egyre mélyülő válságát ábrázolta, a saját bőrén tapasztalt szegényparaszt szemszögéből.

A kor nagyjai, Móricz Zsigmond és Féja Géza azonnal fel is kapták a fejüket az új hang hallatán. Móricz Új nagy írótküldött a falu címen írt kritikát róla a Nyugatban. (Szabó Pál tulajdonképpen Móricz indította el a pályán, míg később Sánta Ferencet pedig Szabó Pál karolta fel.) Tildy Zoltán – későbbi miniszterelnök, aki akkoriban a Sylvester Nyomdat vezetője – támogatta a kötet megjelenését, majd a Franklin Kiadó kötött vele szerződést, s kapott 1500 pengő támogatást. Nem sokkal később egy amerikai céggel is 1500 pengős szerződés kötött. Irtózatosságot volt ez akkoriban, amikor 80 fillért fizettek a napszámra. A sor a Békalencse, a Papok, Vasárnapok, Harangoznak című kötetekkel folytatódott, majd a 40-es évek elején írta meg fő művét a Lakodalom-Keresztelő-Bölcső trilógiát, mely összefoglaló néven Talpalatnyi föld címmel vált világhírűvé. A regényből született meg a háború utáni

magyar filmgyártás első nagy sikerű alkotása, amely ma is a TOP10 egyike. A filmkockák kétharmadát Biharugrán forgatták Mészáros Ági és Szirtes Ádám főszerepelésével. A falubeliek a mai napig emlegetik, hogy Mészáros Áginak megfájdult a foga és mivel nem bízott a közeli, komádi fogorvosban, meg kellett szakítani a forgatást, amíg a művésznő hazautazott a budapesti doktorához.

Igaz, ez éppen nem került szóba a Szabó Pál Irodalom és Prózamondó Versenyen Biharugrán, amit nemrég nyolcadik alkalommal rendeztek meg. Mindenki ott volt, aki számított. A polgármester, Vígh Ilona is végigülte a hét órán át tartó vetélkedőt. Szluka Mátyás, aki az emlékház vezetőjeként ismerős a cikkből az olvasóknak, ott a konferanzié szerepét töltötte be. Látzott, hogy szereti a gyerekeket. Nem véletlenül sugárzott ez róla: 39 esztendő tanított Biharugrán, az utolsó hat esztendőben igazgatta is az iskolát.

– Anno az iskolával szemben építettem házat, hogy minél közelebb legyek az intézményhez. A kora nyugdíjas évek átvészelésében nagyon sokat segített az emlékház és Szabó Pál életművének gondozása. Ha kellett, ha nem oda, menekültem, hogy ne halljam a csengőszót – hangsúlyozta Szluka Mátyás. – Szerencsére legtöbbször van kit körbevezetnem. Évente 800-900 látogatója van az emlékháznak, ami egy nehezen megkö-

zelíthető, szinte a világtól elzárt falu esetében nagy szó. Innen általában továbbírnyítjuk a látogatókat a Bihari Madárvártába, amely a település központjától három kilométerre található, illetve a helyi tájházba és a falumúzeumba. Vésztő-Mágorra is érdemes ellátogatni. A népi írók szoborparkjában barangolva láthatók Szabó Pál, Erdélyi Ferenc, Kardos László, Féja Géza, Veres Péter, Kovács Imre, Illyés Gyula, Bibó István, Nagy László, Németh László, Barsi Dénes, Hegyesi János, Simándy Pál, Tamási Áron, Czine Mihály arcvonásai. S arra is szoktam biztatni az érdeklődőket, hogy utazzanak el Gesztre. A település Arany Jánosról híres, hiszen a költő itt szolgált Tisza Domokos gróf házitanítójaként. Irodalmi művekben is utolérhetjük a települést. Arany geszti élményei alapján írta meg első balladáinak egyikét, az Ágnes aszszonyt. Itt ismerkedett meg a köröstarcsaik és a ladányiak határvitájával, melyet A vén Márkus című balladájában dolgozott fel. S Ady Endre, aki ugyan soha nem járt Geszten, szintén említette a falut, igaz, nem túl hízlegően.

Szluka Mátyás ugyan Békéscsabán született és érettségizett, de már ugrainak vallja magát. Mint mondta, szereti a bihari, nyers, nyakas embereket, hiszen Biharugra nagyon jó lelkű falu. Igaz, hogy itt is lazulnak az emberi kapcsolatok, már nem feltétlenül segítenek egymásnak az emberek például egy házépítésnél, de még mindig többet tudnak egymásról az itt lakók, mint a nagyobb városokban, akár csak a közeli Békéscsabán vagy éppen Debrecenben.

Az ismeretség, a közelség látszik is a Szabó Pál Irodalom-és Prózamondó Versenyen, ahova a gyerekek nem versengeni, csak versenyezni érkeztek. Talán a kistelepülések sajátos helyzetéből, egymással összefonódásaiból adódik, hogy tudnak örülni egymás sikerének a fiatalok. Sőt, amikor a tizenkilenc, három fős csapat Ki mit tud?-ot játszott, az ellenfélnek is sügtak a gyerekek. A kérdések bizony nem mindig voltak egyszerűek, sok fejtörést okoztak a diákoknak. De hát ez is a cél: olyan kifejezéseket is „szedjenek fel” az olvásmányaikból, amivel a tévében, Facebookon nem

A Szabó Pál szövegeket mondó diákok, a versenyre koncentrálva

Ki tud többet Szabó Pálról? Iskolák közötti verseny

találkoznak. Volt, amikor a Szabó Pál műveiből idézett tájszavakat kellett megmagyarázni, mint például azt, hogy mit jelent a fáin, az elkámpicorodik, a csáva, a dézsa, a fidibusz, a kapca, a kanális, a findzsa, a csimbók. A feladatlapok javításából kiderült, igen járatosak voltak Szabó Pál műveiben a környező településekről, Komádiból, Okányból, Szeghalomról, Békéscsabáról, Magyarhomorogról, Gesztről, Körösszegapátiból, Gyuláról, Vésztőről, Berettyóújfaluból és Körösszakállról érkezett csapatok. Majd a hatvan diáknak az író novelláiból feltett kérdésekre kellett válaszolni. Volt, aki brillírozott, mások elbuktak a megmérettetésen. Aki azonban pontot veszített, még behozhatta a lemaradását: minden csapatnak elő kellett adnia Só Mihály történetéből egy részletet. S ha a csapatok nem is közelíthették meg az 1970-es években bemutatott tévéjátékot, amelyben az asszonykérő özvegyember szerepében Bodrogi Gyula, jövőbelijeként Töröcsik Mari, a Magyar Élet Pártja „népért síró” képviselő-jelöltjeként pedig Ungváry László remekelt, sok izgalmas alakítás született. A tizenkilenc csapat közül szinte mindegyik nagy leleménnyel állította színre a kellékeket: volt papírautó, igazi demizson, feltűnt népviselet, valódi csizma, de leginkább a lelkesedés látszott. A kamaszok szívesen komédiáztak most is, és jönnének jövőre is.

Igaz, a többség „visszatérő vendég” a versenyen. A 11 éves Gyöngyösi Jázmin és testvére, a 9 éves Gyöngyösi Rebeka évek óta mond novellarészletet a Szabó Pál Irodalom – és Prózamondó Versenyen, ráadásul nem is akárhogy. Mindkét roma kislány helyezett lett a kategóriájában, ami nem véletlen, hiszen zseni ellenére nemcsak felmondták, hanem értették is a szöveget. A felkészítő pedagógusok és szülők sokat dolgozhattak együtt a kislányokkal. S abban is biztos vagyok, hogy a 15 éves Horgász Imréről is hallunk még.

– Természetesen indulok a Szabó Pál versenyen, hiszen Szabó Pál legalább olyan közel áll a szívemhez, mint Sinka István művei – mondta a középiskolás fiatal. – Szabó Pált ma már nem ismerik annyira behatóan, mint illene. Tudtommal a középiskolás tananyagban is alig esik róla szó, talán az egyetemi tananyag jobban kiemeli. Nekem az irodalomtanárom adta az első Szabó Pál novellát a kezembe, örökké hálás leszek érte: hiszen ez a két, nem mellesleg Békés megyei szerző annyira magával ragadott, hogy azóta sokat olvastam tőlük. Kedvencet nem is tudnék kiemelni, mert mindig másba szeretek bele. Szerencsére sok kötetet írtak.

Késő délután volt, mire véget ért a Szabó Pál verseny és mindenki boldogan távozott. Sok-sok ajándékkal és rengeteg irodalmi élménnyel. Több ilyen megemlékezés kellene, mert a Kossuth-díjas Szabó Pál megérdemli – gondoltam, miközben kigördült a kocsis a faluból. Ezúttal nem tartóztatott fel a birkanyáj. De a lenyugvó nap kísérté utunkat. Bárcsak láthatta volna Szabó Pál is.

VÍGH ILONA 1973-ban szülőhelyén, a Péter András Gimnáziumban érettségizett, majd Békéscsabán a Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskolában kiegészítő érettségizett. 1974. augusztus 1-jén kezdett dolgozni a Szeghalmi Városi Művelődési Központban. Közben 1988-ban tanító és népművelő oklevelet szerzett a Debreceni Tanítóképző Főiskolán. 1989-1992 között elvégezte a Művelődési Minisztérium Kulturális Innovációs Központja által szervezett vezetőképző tanfolyamát. 1996. évi alapításától a Szeghalmi Városi Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola munkatársa, 1997-től igazgatója. 1985-ben belépett a Népművelők Egyesületébe. 1997-ben létrehozta a Művészeti és Közművelődési Alapítványt, amelynek kuratóriumi tagja. 1998 óta a Szeghalmi Úszósport Egyesület vezetője tagja. Tíz évig versenyszerűen tornázott, de most is rendszeresen sportol, szívesen úszik, síel. 2003-ban vezetésével alakult meg a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség női tagozata. A néppárti átalakulás során megbízták a szeghalmi választókerület elnöki tisztségével is. 2006 óta Biharugra polgármestere.

SZLUKA MÁTYÁS (1951, Békéscsaba) 1969-ben érettségizett a szülővárosában, majd Biharugrára szegődött képesítés nélküli tanárnak. 1974-ben végzett Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, majd visszatért a faluba oktatni. Ezer szállal kötődik Biharugrához: ide házasodott, itt tanított, itt született a lánya, aki már egy unokával is megajándékozta. 1996-2001-ig dolgozott a biharugrai általános iskolában igazgató-helyettesként, 2001-től 2007-ig vezette is azt, amíg az intézmény nem társult a magyarhomorogi iskolával. A Szabó Pál Emlékházhoz több évtizedes kapcsolat fűzi, 2006 óta irányítja.

FEKETE KATALIN tanár vagy újságíró szeretett volna lenni. Mindkettőt tanulta a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán. A diploma megszerzése után, 2001 nyarán, még mielőtt elkezdte volna a Magyar Újságíró Szövetség Bálint György Újságíró Akadémiáján a képzést, jelentkezett a Békés Megyei Hírlaphoz önkéntes gyakorlatra. A néhány hónaposnak szánt „unalomműzöböl” 14 éves munkaviszony lett a napilapnál. 2015. februárja óta dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodájában módszertani referensként.